ITS Finland ry
Mikonkatu 9
00100 HELSINKI
www.its-finland.fi

LAUSUNTO

25.2.2026

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: U 81/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten ja direktiivien muuttamisesta digitaalisen lainsäädäntökehyksen yksinkertaistamisen osalta (digiomnibus) ja tekoälyä koskevien yhdenmukaistettujen sääntöjen täytäntöönpanon yksinkertaistamisen osalta (tekoälyomnibus)

Älykkään liikenteen verkosto - ITS Finland ry:n lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle koskien digiomnibus ja tekoälyomnibus kokonaisuuksia

ITS Finland kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle.

ITS Finland toimii digitaalisen liikenteen ja kuljetuksen kehittämisen yhteistyöfoorumina kooten hallinnon, tutkimuksen ja elinkeinoelämän toimijat yhteen. ITS Finland on voittoa tavoittelematon asiantuntijaverkosto, johon kuuluu noin 100 jäsenorganisaatiota, joissa työskentelee yli 30 000 henkilöä. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää älykkään liikenteen ja logistiikan palvelujen toteuttamisen ja liiketoiminnan yleisiä edellytyksiä sekä tehdä tunnetuksi digitalisaation keinovalikoiman yhteiskunnallista vaikuttavuutta koko liikennejärjestelmän turvallisuuden, sujuvuuden, tehokkuuden ja ympäristöystävällisyyden parantamisessa. Yhdistys edistää toimialan älykkään ja kestävän liiketoiminnan kasvua ja kansainvälistymistä.

ITS Finland toteaa lausuntonaan seuraavaa:
ITS Finland ry on älykkään ja kestävän liikenteen asiantuntijaverkosto, jonka vuoksi lausunnossamme korostuvat liikennesektoria koskevat näkökulmat.

1. Yleisarvio – suunta on oikea ja välttämätön

Pidämme komission digi- ja tekoälyomnibusehdotuksia tarpeellisina ja oikeansuuntaisina. Sääntelyn yksinkertaistaminen, hallinnollisen taakan keventäminen sekä toimeenpanon realistisuuden varmistaminen ovat välttämättömiä toimenpiteitä tilanteessa, jossa EU:n digitaalinen sääntelykehikko on laajentunut nopeasti ja on osin päällekkäistä sekä pahimmillaan hidastamassa yrityssektorimme kehitystä globaalissa datataloudessa.

Erityisesti tekoälyasetuksen aikataulujen realistinen tarkastelu, standardien merkityksen tunnustaminen sekä hallinnollisten velvoitteiden kohdentaminen oikeasuhteisesti ovat tärkeitä askelia kohti ennakoitavampaa toimintaympäristöä. Samoin datasääntelyn kokoaminen selkeämmäksi kokonaisuudeksi parantaa oikeusvarmuutta ja vähentää päällekkäisyyksiä. Nämä toimet ovat välttämättömiä vakauttavia korjausliikkeitä.

ITS Finland ry
Mikonkatu 9
00100 HELSINKI
www.its-finland.fi

LAUSUNTO

25.2.2026

2. Strateginen näkökulma – Eurooppa tarvitsee tuottavuusloikan

On kuitenkin todettava, että pelkkä aiempien sääntelyratkaisujen korjaaminen ei riitä vastaamaan Euroopan tuottavuus- ja innovaatiohaasteeseen. Euroopan kilpailukykyhaaste ei johdu yksin sääntelyn määrästä, vaan siitä, että sekä investointien määrä että datan ja tekoälyn hyödyntämisen aste yrityksissä ja julkisissa järjestelmissä on jäänyt jälkeen globaaleista kilpailijoista. Erityisesti Digital Single Market strategian mukainen palvelujen skaalaaminen rajat ylittäviksi ratkaisuiksi on jäänyt liian vähäiseksi.

Datatalous on tuottavuuspolitiikan ytimessä. Euroopan tulisi siirtyä vaiheeseen, jossa:

- Datan käyttöä ja uudelleenkäyttöä edistetään aktiivisesti
- Tekoälyn soveltamista vauhditetaan riskiperusteisesti ja pilotointeja hyödyntäen
- Skaalautuville digitaalisille palveluille luodaan aidosti yhtenäinen sisämarkkina
- Investointiympäristöstä tehdään ennakoitava ja houkutteleva

Kyse ei ole vain sääntelyn hallittavuudesta, vaan kyvystä mahdollistaa tuottavuusloikkia.

3. Liikenneala – datatalouden edelläkävijä ja suunnannäyttäjä

Liikenneala on yksi datatalouden konkreettisimmista ja edistyneimmistä sektoreista. Alalla on pitkä perinne muun muassa reaaliaikaisen datan hyödyntämisessä, paikkasidonnaisen ja sensoripohjaisen datan käytössä, rajapintojen ja yhteentoimivien järjestelmien kehittämisessä sekä julkisen ja yksityisen sektorin datayhteistyössä. Liikennejärjestelmä on käytännössä reaaliaikainen digitaalinen ekosysteemi, jossa liikennejärjestelmän eri osapuolet tuottavat, yhdistelevät, analysoivat ja hyödyntävä jatkuvasti dataa osana palvelukehitystä ja liikennejärjestelmän operointia.

Tekoälyn ja automaation myötä kehitys kiihtyy entisestään. Käytännössä mitään uusia liikennepalveluja, liikenteenhallintaratkaisuja tai automaation sovelluksia ei kehitetä ilman dataa. Liikenne on esimerkki sektorista, jossa data ei ole vain sivutuote, vaan oleellinen osa perusinfrastruktuuria. Isossa kuvassa sääntelyn selkeys ja datan käyttöoikeudet ratkaisevat innovointikyvyn ja on edellytys palvelujen rajat ylittävälle skaalaamiselle. Siksi datatalouden sääntelykehikon toimivuus on liikennealalle erityisen keskeistä ja parhaimmillaan liikenne voi toimia myös mallisektorina EU:n laajemmalle datatalouspolitiikalle. Kun ihmiset, tavarat ja ajoneuvot ylittävät rajat, myös datan ja palvelujen on kyettävä samaan turvallisesti.

4. Suomen kanta – hyvä pohja, mutta kunnianhimoa voidaan nostaa

Valtioneuvoston kanta on rakentava ja tasapainoinen. On erittäin tärkeää, että Suomi tukee sääntelyn yksinkertaistamista ja hallinnollisen taakan vähentämistä sekä tuo esille standardien merkitystä. Suomen linjaa olisi kuitenkin mahdollista vahvistaa strategisesti kunnianhimoisemmaksi erityisesti datatalouden ja tekoälyn kasvupotentiaalin näkökulmasta. Suomi voisi EU-keskustelussa korostaa selkeämmin:

ITS Finland ry
Mikonkatu 9
00100 HELSINKI
www.its-finland.fi

LAUSUNTO

25.2.2026

1. Datan merkitystä ja käytettävyyttä innovaatioiden raaka-aineena
Erilaisten laitteiden, palvelujen ja järjestelmien tuottaman datan käyttö tuotekehityksessä on keskeistä. Tämä on välttämätöntä muun muassa liikenteen automaation, rajat ylittävien palvelujen ja digitaalisten kaksosten kehitykselle.

2. Käytännön soveltamista ja pilotointia tukeva AI-kehikko
Liikenne on turvallisuuskriittinen ala, mutta samalla teknologisesti edistyksellinen. AI-sääntelyn tulisi mahdollistaa kokeilu, pilotointi ja nopea oppiminen hallituissa ympäristöissä.

3. Investointiympäristön vahvistaminen
Datakeskus-, pilvi- ja digitaalisen infrastruktuurin investoinnit ovat edellytys datatalouden kasvulle. Sääntelyn selkeys ja ennakoitavuus ovat keskeisiä kilpailutekijöitä investoinneista kilpailtaessa.

4. Skaalautuvuuden varmistaminen
Yritysten on voitava kehittää ratkaisu Suomessa ja skaalata ne koko EU:n alueelle ilman 27 erillistä tulkintakehikkoa. Tämä on perusta myös Digital Single Market ajattelulle ja tavoitteille.

Lopuksi
Omnibus-uudistukset ovat tarpeellinen askel kohti selkeämpää ja ennakoitavampaa digitaalista sääntelyä. Ne vakauttavat toimintaympäristöä ja vähentävät hallinnollista taakkaa. Kuitenkin Euroopan kilpailukykyhaaste edellyttää siirtymistä sääntelyn korjaamisesta kasvun mahdollistamiseen.

Suomi pitää aivan oikein välttämättömänä, että seuraavissa vaiheissa edetään kunnianhimoisesti ja toteutetaan merkittäviä sääntelystä koituvaa hallinnollista taakkaa vähentäviä toimia osana laajempaa digitaalialan sääntelyn tarkastelua (Digital Fitness Check). Suomen tulisi korostaa johdonmukaisesti datatalouden strategista merkitystä ja varmistaa, että sääntelyn kehittämisen lopullisena tavoitteena on tuottavuus- ja innovaatioloikka – ei pelkästään sääntelykehikon hienosäätö. Suomella on osaaminen, infrastruktuuri ja toimintaympäristö, joilla voimme olla tässä kehityksessä eturintamassa. Siksi Suomen kannan tulisi heijastaa paitsi sääntelyn selkeyttämisen tarvetta myös kunnianhimoista näkemystä datatalouden strategisesta merkityksestä Euroopan tulevaisuudelle.

Kunnioittavasti,

Marko Forsblom
Toiminnanjohtaja
ITS Finland ry